

בתורה

גליון קפו
פר' תרומה
תשפ"ד לפ"ק
שנה ר'

אור הנבונה
הפנימה בדרך
המעשיית הק

י"ל ע"י ממלכת "אש החסידות" העולמית - בית היוצר להפצת אור החסידות

הוקם לעיני הנה"צ רבי משה ב"ר יוסף זצ"ל אב"ד טורדא

עבודת יום השישי

טועמיה: הרגשת בושה וחשכות
המתגברת ערב שבת עם חשיכה (ט)

מרבין בשמחה

היכל המגיד ממעזריטש: השמחה -
הסיבה המהות וההשפעה

עבודת התפילה

כתר נהורא: היחוד שנפעל על ידי
תפילתינו (א)

בחי מעשיו הגיד לעמו

תנו רבנן מעשה: הצדיק שהקדים הסכמתו
לסיפורי צדיקים לפני חידושי התורה

דבר המערכת

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם

בשבועות האחרונים עברנו דרך ארוכה ורכת הרפתקאות ירדנו למצרים, השתקענו שם והצלחנו לצאת ממנה ולהיחלץ מערוות הארץ, עברנו בין גורי הים, שוטטנו במדבר ואכלנו את הלחם מן השמים, עמדנו למרגלות הר סיני וקיבלנו את התורה.

והנה הגיע הרגע המיוחל בו מצווה לנו הקב"ה: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", הקב"ה הפץ - לא פחות ולא יותר - להימצא בקרבתנו ולהשכן את שכנתו בינינו.

ציווי זה של בניית המשכן ורצונו של הקב"ה לרוח בתוכנו בא ללמד אותנו ולהיביא אותנו גם להביע איוושהא מחווה מצדינו, כלומר, גם אנו צריכים לשאוף להתקרב אל בוראנו ולשהות בקרבתו ית'.

כאשר נשאף להיות בקרבתו של בורא העולם, גם הוא יחפץ בנו ונזכה להיות לחלקו, באימרה הידועה של בעל התניא: "אני רוצה כלום, אני הפץ לא בנן ערן שלך ולא בעולם הבא שלך, אין רצוני אלא אותך בלבד... זו היתה רצונם ונישחם הטהורה של הסידים ואנשי מעשה.

סיפר לי ידיד קרוב ששמע מפי אביו שיחי' - עובד ה' בן עלייה שתיקף אותו בעובדא מעניינת שהתרחש בצעירותו ובה סיפר האב: ישבת בחבורה יחד עם אברכים בני גילי, במהלך השיחה החלו חבריי להעלות את תוכנותיהם העתידיות לחיים, אחד תכנן לסיים את כל הש"ס, השני, לשלוט בד' חלקי שו"ע וכו', אני, סיפר האב, בנינו לחבריי שברחו בהשגים וקניינים, העדפתי משהו אחר וכך אמרתי להם: שאיפתי הינה שכל דקה ודקה בכל יום מימי חי' תהיה מעוצלת לעבודת ה', אם בתורה או בתפילה, בכל הרכך רעהו.

זהו דוגמא אמיתית של איש חסיד אמיתי שמחפש את קירבתו לבורא ית' ברמ"ה אבריו ושס"ה גידיו ומוותר על החששות העיקר להיות קרוב אליו ית' ולעשות רצונו בלבב שלם.

ברור שהתבונן והרצון להשיג קנייני הכמה וידיעות בתורה חשובים הם מאוד והם מסייעים לנו להוציא את כוחותינו לפועל ולהתקדם במעלות התורה והחכמה, אך אל לנו לשכוח את העיקר והיא: קירבת אלוקים, להיות בטל לרצונו ית' זהו הבסיס לכול. אחרי שיש לנו את הבסיס, נוכל לתבונן ולהתקדם במעלות התורה והחכמה.

יה"ר שנוכה לרצות אך ורק אותו ית' ונזכה ל"ושכנתי בתוכם"

בידידות ישעי' יצחק פריעדמאן
י"ר אש החסידות

האם יש מצוה להיות עניו?

מי שימדוד את עצמו כל הזמן האם כבר הגיע למידת הענוה - לא יגיע לשם. העצה היחידה היא להתעסק בדביקות עד שיזכה למתנה זו

נהורא מעליא

ידי פעולה ישירה, אלא היא 'תוצאה' לאחר שנתדבק בהשי"ת ונתגלה בו הארת הנשמה, ורק אז שייך להגיע לדרגת הענוה. ובספרי מוסר מצינו שיש להתרחק מהגאווה עד לצד הקיצוני - 'מאוד מאוד הוי שפל רוח'. וכאשר האדם מתהלך בצדי דרכים ומשפיל עצמו, אזי 'אחר הפעולות נמשכים הלבבות' ויבוא לידי הכנעה ושפלות בלבבו.

ברם, בספר **יושר דברי אמת** שהוא אחד מספרי החסידות היסודיים העוסקים בענין הענוה מצינו שיש לפעמים שהאדם מתנהג באופן חיוני בחלק המעשה במידת הענוה והשפלות, אבל בלבבו פנימה זה גורם לו להוסיף ולהתנשא, שהרי תכליתו ומטרתו היא להגיע אל 'שלימות האדם', והנה כבר יכול לציין לעצמו הצלחה נוספת שהוא גם 'עניו'... (עי' כתר שם טוב אות שטו; יסוד העבודה מכתב כ"ה).

וכתב **היושר דברי אמת** (אות א): **שמעתי כעת בחג השבועות הזה מפי ק"ק הרב המגיד [מזלאטשוב] מוה"ר ר' יחיאל מיכל נ"י שאמר בזה"ל, העולם חשבו שמצוה להיות עניו, ובאמת מצוה זו לא נאמרה בתורה.**

ובזה מובן מדוע אמר **הבעש"ט** הק' לתלמידיו קודם פטירתו שאין עצה ואין סגולה איך ליכות במידת הענוה רק על ידי תפילה ובקשה (מגילת סתרים קאמארנא).

כי כל זמן שהענוה באה מצד האדם, שמחליט להכניע עצמו ולהתהלך בצדי דרכים, אין זו ענוה אמיתית ואין כאן הרגשה של 'אין', וכדי ליכות לדרגה זו חייבים לבקש ולהעתיך בתחינה ותפילה עד שיערה עליו הבורא ית' רוח של ענוה ממרום.

הענוה היא 'מדרגה' שהאדם זוכה לקבל אותה ממרום לאחר עבודה רבה ולאחר תפילות ותחנונים, והיא באה מצד התגלות הנשמה, וכל זמן שלא מאיר עליו דרגה זו - אין כאן ענוה אמיתית אלא מהשפה ולחוזן בלבד.

וכך מצינו בספר **נוצר חסד** להרה"ק מקאמארנא (אבות פ"ד מ"ד): ובאמת הוא מדרגה כמו מדרגות רוח הקודש. וכן ענוה ושפל רוח הוא מדרגה, ובה מגודל קדושה עד שנעשה מרכבה בעוצם דביקות להשיגה, ומשיג שער החמושים 'אין', ובטל לאין סוף כתולע קטן אין ממש ממש.

על דרך זה כתב **היושר דברי אמת** (אות לא): "כי מהיכן יבא לו שפלות, כי כבר כתבתי למעלה (אות ב') שבמדת הגבהות נולד האדם, ומוטבע זה בטבעו, ואי אפשר להפטר מזה אם לא על ידי התקרבותו להשי"ת מאד על ידי תפלה ותורה ומעשים טובים בדחילו ורחימו (ועי' מאור עינים פר' ח"י שרה)

מתוך אש הפרשה, תרומה תשפ"ב

עיקר המשכן והשראת השכינה הוא בתוך השפלות שבלב, ככתוב (ישעיה נז, טו) "מרום וקדוש אשכון, ואת דכא ושפל רוח". ואיתא **בהיכל הברכה** (פרי תולדות): "הבית העתיך לא יבנה ע"י תורה ומצוות אלא מלבבות הנשברות שהם כלא בעיני עצמן, 'אין' ממש". כי שריד בית מקדשיו נבנה על ידי דוד המלך ע"ה שהיה בתכלית השפלות, על כן לא נחרב לעולמים, כי היסוד 'לבנין' בית המקדש הוא האין והביטול, ועבודתנו להכין עוד שלוש כתלים כאלו (עי' שם שמואל, מקץ - תנוכה תרפ"ג).

לא מצינו בתורה ציווי מפורש להיות ענו. והטעם הוא משום שאי אפשר לצוות על דברים המסורים ללב ואין אדם מכיר בהם (מגדל עוז על רמב"ם הל' דעות פ"ב ה"ג).

יש טעם נוסף הנוגע לכללות המידות שלא נזכרו בתורה, משום ש'דרך' ארץ קדמה לתורה, וכאשר אינו מתוקן במידותיו אינו מוכן אל התורה (שערי קדושה, א. ב). או משום שעיקר התורה היא לתכלית זו - ליישר מידותיו (רמב"ם הל' תמורה סוף פ"ד).

ועוד טעם עיקרי יש לזה, כי אילו היו נזוהרים מן הגאווה רק משום ה'איסור' שבו, והיינו מתנהגים בענוה רק משום ה'חוב' שבו, היה הכל רק כלפי חוץ כמעשה קוף, כדי 'לצאת ידי חובה', ולא מתוך הרגשה פנימית, ולא היינו יכולים לקיים מצוה זו כהלכתה וכתיקונת.

אבל כאשר לא נזכר להדיא איסור על כך, וחכמינו ז"ל מורים לנו בכמה וכמה מאמרים שזהו רצון ה' שנתנהג בענוה ונתרחק מן הגאווה עד שהפליגו בזה ואמרו (ערכי טז): ענוה גדולה מכולם, יש לנו יכולת להגיע לכך על ידי עבודה פנימית וסייעתא דשמיא.

ובאמת לענין הגאווה נזכר בתורה כמה וכמה אזהרות, כגון 'השמר לך פן תשכח את ה' אלהיך וגו' פן תאכל ושבעת וגו' ורם ללבך ושכחת את ה' אלהיך', אבל עיקר אזהרה זו היא שלא לשכוח את ה' באמצעות התנשאות הלב מחמת ריבוי הנכסים (רש"י סוטה ה.), וכדכתיב בתריה (שם ז') 'ואמרת בלבבך כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה'.

כמו כן נזכר בתורה (דברים ט, ד) 'אל תאמר בלבבך בהדוף ה' אלהיך אותם מלפניך לאמר בצדקתי הביאני ה' לרשת את הארץ הזאת, וגם שם בפסוק זה עיקר האיסור שלא לדמות בעצמו שהשפע המגיע אליו הוא משום צדקותו.

ויש מן הראשונים (סמ"ג לאוין סימן סד; רמב"ן דברים ז, כ; ורבינו יונה) שהזכירו את הגאווה כאיסור מן התורה, ומעתה אין זה 'ענין' השייך לספרי החסידות והמוסר, אלא 'עבירה' היא מן התורה! אך לענין הענוה לא מצינו שום ציווי להיות ענו (כתר שם טוב, ח"א דף כב ע"ג), ומכאן מדייקים ספרי החסידות (נתיב מצותך, אמונה שביל ג אות יב) כי הענוה אינה מצוה שאפשר לקיימה על

הרה"ג רבי משה רויטמאן שליט"א
ראש ישיבת 'בני היכלא' וממשפיעי 'אש החסידות'

כח 'מעשיו' הגיד לעמו

בהיכלו כולו אומר כבוד, ישב קדוש ישראל מרוזין זי"ע, וקיבל את הקהל שצבאו על דלתותיו, הללו לעצה ולברכה, והללו לישועה ולרווחה.

בקרן זוית עמד הוא בהדרו, האורח הדגול שהגיע זה היום לבקר בחצר הקודש, הלא הוא הגאון הצדיק המפורסם רבי **יצחק אייזיק מהאמעליא** זצ"ל, זקן חסידי חב"ד, ומוותיקי תלמידי הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זי"ע בעל התניא.

רבי אייזיק הגיע הנה בשליחות רבו הקדוש רבי **מנחם מענדל מליובאוויטש** זי"ע בעל 'צמח צדק', על מנת לדון עם הצדיק מרוזין בעניינים הנוגעים לכלל, ומשום שפיקח היה, ומגדולי המעמיקים בתורת הקבלה והחסידות, ניצל כל רגע של שהות במקום, כדי לעקוב מקרוב אחרי תהלוכותיו בקודש של הצדיק המארה, ולהבין ולהשכיל את כוונותיו הטמירות בכל תנועה ותנועה.

באותה שעה, נכנסו שני אישים חשובים אל הקודש פנימה, ושניהם בידיהם חיבורים שחיברו. האחד מהם, ששימש כרב ומורה הוראה באחת העיירות שבסביבה, נודע בלמדנותו המופלגת בתורת הנגלה, הביא את חיבורו שעסק בחידושי תורה, בפלפול ובהלכה, ואילו השני איש חסיד היה ועובד ה' מופלג, הביא את חיבורו שעסק במעשיות קודש וסיפורי צדיקים. והיו שני המחברים עומדים ומצפים לנשת אל הצדיק, ולהראות לפניו כל אחד את חיבורו, כדי לקבל ממנו מכתב קודש של הסכמה.

בהגיע תורם, הורה הצדיק למשמשו בקודש, שייטול את שני החיבורים מידי המחברים, ויקרא באוזניו מאמרים מתוכם, כדי שישמעו ויבין במה דברים אמורים.

נטל המשמש תחילה את ספר החידושים, פתח בו והחל לצטט מתוכו חידושים למדניים, ולאחר מכן פתח את ספר המעשיות, וקרא מתוכו סיפורים נפלאים. במשך כל אותה העת ישב הצדיק על מקומו בראש השולחן, כשידו על מצחו, עיניו עצומים, וכולו אחוז שרעפי קודש.

משסיים המשמש להשמיע את המאמרים, פתח הרבי את עינו והחל לדבר בשבחים של החיבורים, אך כאן הבחין רבי יצחק אייזיק, כי הצדיק פתח תחילה בשבחו של החיבור העוסק במעשיהם של צדיקים, תוך כדי שהוא מפליג בכוח הנורא שיש לסיפורים כגון אלו, לעורר את זכותם של הצדיקים נוחי עדן. רק לאחר שסיים בשבחו של ספר זה, פנה להתייחס לספר החידושים, והעיר את הערותיו הלמדניות.

גם לאחר מכן, כשהורה הצדיק למשמשו, שימשוך בקולמוס לכתוב בשמו מכתבי הסכמות, הורה שוב לכתוב תחילה את אגרת ההסכמה לספר המעשיות, ורק לאחריו לספר החידושים.

ויהי לפלא בעיני רבי אייזיק, שראה את כל הנעשה, אך לא שאל מאומה.

כעבור ימים ספורים, חל ראש חודש, ורבי אייזיק האורח הזמן להימנות עם היושבים הראשונה בשולחנה הטהור של הצדיק לרגל סעודת ראש חודש. לפני ברכת המזון פתח לפתע הצדיק פיו בחכמה וכה אמר:

"בעיניו של הגאון הליטאי (רבי אייזיק כיהן כרבה של האמעליא שבליטא) היה לפלא מה שנהגתי, שהתייחסתי תחילה לסיפורי צדיקים, ורק לאחר מכן לחידושי תורה, וגם שכתבתי תחילה הסכמות לסיפורי צדיקים ורק לאחר מכן לחידושי תורה. אכן, זוהי קושיא עתיקה, שכבר הקשה רש"י הקדוש בפירושו

הראשון לתורה (בראשית א, א): 'לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם, ומה טעם פתח בבראשית, משום 'כח מעשיו הגיד לעמו' (תהלים קיא, ו). כוונתו לכוח החיוני הטמון במעשיו כלל הבריאה! כפי שזקני הקודש, המגיד הגדול (הרבי רבי בער ממעזריטש) קיבל מהבעל-שם-טוב הקדוש, דרך מיוחדת, כיצד לראות בכל דבר את הנשמה הטמונה בגוף של הדבר ההוא."

ואז הרים הצדיק את עיניו הקדושות ושלה את מבטו לעברו של רבי אייזיק, והמשיך לאמור:

"אנו צועדים לפי הסדר שבו נתן לנו השי"ת את תורתו, תחילה ספר בראשית, שהוא ספר של סיפורי צדיקים, כמו שאמרו במדרש (בר"ר ה, ז) 'במי נמלך, בנשמותיהן של צדיקים', ורק לאחר מכן ספר שמות - החודש הזה לכם. שני המחברים שבאו לפניי, שניהם חסידים בעלי צורה, שני החיבורים מלאים בחידושים נפלאים, חידושי-תורה מספרים על הלמדנות המופלגת בפלפול וסברא שהמחבר חידש בתורתנו הקדושה, ואילו סיפורי הצדיקים מספרים את החידושים הגדולים שחידש השי"ת כביכול בעולמו! לכן הקדמנו תחילה את ההסכמה לספר של מעשיו הצדיקים, קודם להסכמה לספר חידושי-התורה."

...

בפעם אחרת, בהיות הבוקר לפני תפילת השחר, ישב אותו צדיק מרוזין, כשחסידים מסביבים אותם כחומה, ועושים אוזניהם כאפרסכוס לשמוע אל דיבוריו בקודש, והיה מספר לפניהם כדרכו בקודש סיפורי צדיקים, מעשה אחר מעשה, עד שלפתע הבחין במורה שעות שתלה שם על הכותל, והתבטא: "אה, כבר נתאחר השעה, אולם האמת היא, שאין הבלד בין הסיפור לתפילה, שכן התפילה הוא בחינת 'הללו את שם השם', ואנו מדברים סיפורי צדיקים בבחינת 'הללו עבדי השם', כי הצדיקים שאנו מדברים אודותם הם המה 'עבדי השם'. והביטו נא וראו, שלפעמים נאמר במקרא 'הללו עבדי השם' קודם, ואחר כך 'הללו את שם השם', כמו בהלל (תהלים קיג, א), ואילו בהלל הגדול כתיב (שם קלה, א) 'הללו את שם השם', ואחר כל 'הללו עבדי השם', אם כן אפוא, הרי אלו שווים."

ואז המשיך ואמר לפרש בדרך צחות, את הכתוב בפרשתנו, פרשת תרומה (כו, ה): "מקבילות הלולאות אשה אל אחותה", ששני הלולאות שוות, כלומר 'הלולאות' מלשון 'הלולים', שני 'הללו' הן 'הללו את שם השם' והן 'הללו עבדי השם' שניהם שווים לטובה, ופועלים גדולות וצורות. "ואם כן", הפטיר, "כשאני מרבה לספר בשבח של צדיקים, הרי זה כמו עבודת התפילה."

ואכן, עבודה מיוחדת הייתה לו לאותו צדיק בסיפורי צדיקים, ואף הרבה לדבר בשבחה של עבודה נשגבה זו, וכח המעשיות הגיד לעמו, כי מלבד מה שניתן ללמוד מהם את הדרך נלך בה בעבודת ה', הרי שגם כח סגולי יש בהם לעורר את זכותם של הצדיקים, ולהמשיך דרך הסיפורים ישועות בקרב הארץ.

וכפי שהיה הוא ז"ל מפרש את הכתוב (שמואל ב' כב, נא) "מגדיל ישועות מלכו ועושה חסד למשיחו", שהשי"ת מגדיל את הישועות בידי הצדיקים, על מנת שיוכל לעשות דרכם חסד לכל מי שישחית ויספר בהם, וזכותם תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

עפ"י: עירין קדישין

ערב שבת עם חשיכה (ט)

במאמרים האחרונים נתבאר ענין החשיכה הנופלת לפעמים על האדם בערב שבת עם חשיכה.

חשיכה זו נגרמת לאחר שכוחות הקליפה וההסתר רואים שהם הולכים להתבטל ומנסים להתגבר בכל יכלתם.

וכאשר האדם זוכה להתגבר על חשיכה זו - יש בזה תועלת גדולה להאיר ולהחדיר את הארת קדושת השבת גם בתוך ההסתר, בתוך החושך, ובתוך כל המדרגות התחתונות.

כי מציאות השבת היא ההכרה שהבורא ית' מנהיג עולמו ואנו שמחים במלכותו, בטלים אליו ומתענגים בהנהגתו, בעצם הדבר שהוא מנהיג אותנו.

הארה זו, רצונה ותשוקתה להתפשט בכל הבריאה, להאיר את החשיכה, ולהשכיח את אור השכינה בתחתונים - בכל המקומות שאור ה' אינו ניכר שם.

והנה הקב"ה מרום וקדוש שמו, כל הבריאה כולה אינה תופסת מקום כלל לגביו - 'כולא קמיה כלא חשיב', והגם שעלה ברצונו למלוך על התחתונים, אך רצון זה בטל נוכח השי"ת, לא רק בשישים וגם לא באלף, אלא ב'אין סוף'. ביטול מוחלט.

ולכן היחוד וההשפעה של המלך העליון [המדידות העליונות] אל המלכות [מציאות העולמות התחתונים], הנקרא 'יחוד קוב"ה ושכינתיה', היא חיצונית בלבד, לצורך קיום העולם, לא מתוך רצון פנימי ולא מתוך הארת פנים.

אבל כאשר השכינה הקדושה - המלכות העליונה - יורדת להאיר את מציאות ה' גם במקומות האפלים והנדחים, גם בתוך ההסתר והמצבים הכואבים והחשוכים, באותה שעה גורמת לעורר כביכול נחת רוח ושעשועים לפני הקב"ה, והמידות העליונות מתעוררות להשפיע כנגדה מתוך אנפין נהירין, מתוך רצון פנימי. באותה שעה יורד ומתגלה השפע האלוקי למטה, שפע רב טוב, גשמי ורוחני, תענוג וקירבת אלקים, תוספת נשמה יתירה ודביקות בחיי החיים.

וכך כתב הרה"ק **מקאמארא** זי"ע (נתיב מצותיך אמונה שביל א') וז"ל: **קודם שבת ויו"ט מתגברין החשכות וחלישות דעת וביטול, עד שנחשב בעיני עצמו בזוי ונבזה נאמא, וסובר שאין לו חלק לא בעולם הזה ולא בעולם הבא חלילה, ובזכות האמונה שאינו מייאש עצמו, ומאמין ויודע שגם בהסתרה ובחושך זה, שם כבוד אלהותו יתברך, אלא שהוא בהסתרה גדולה, ויקיים 'יחכתי לה' המסתיר פניו מבית יעקב' (ישעיה ה, ז), כי הוא הנותן לב להבין ולדעת כי בכל המדרגות אינו נפרד חלילה ממנו יתברך, אלא שהוא בהסתרה, ואז עושה יחוד, ומעלה מין נוקבין מעומקא דתהומא רבה עד רום המעלות, ופתאום יבוא האדון, וברגע יבוא לו גאולה ואור וחיות, עד שיכול להתבטל ממציאיות.**

ונמצא א"כ כי החשכות בערב שבת, היא היא המעוררת את הארת קדושת שבת להתפשט ולהאיר למטה.

וכתב בספיה"ק **פרי צדיק** (פרי' פקודי, אות ד) וז"ל: וכן בערב שבת, דקודם כניסת שבת כתיב 'זירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד', שדרשו (ב"ר ט) על כל ההיפך, יצר הרע וגיהנם, שאז מצא כל הבריאה חן בעיניו יתברך (כמו שאמרו שם) עולמי עולמי, הלוא תהא מעלית חן לפני בכל עת כשם שהעלית חן לפני בשעה זו. וזה היה ב'תוספת שבת', דאחר כך נאמר 'ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי ויכולו' גוי'. **והיינו שאז ראה השם יתברך שאף התוהו ובהו שנדרש (בראשית רבה ב') על מעשיהן של רשעים הוא רק כדי שיהיה נהורא דנפיק מגו חשוכא ויהיה טוב מאד.**

"ושכנתי בתוכם"

מאחר שהאדם משמש כ'משכן' לשכינה, חשוב לידע איך ניתן לגרום שהאור האלוקי ישכון בכל שלושת הקומות שבאדם?

ישנם שלושה דרכים כיצד לגרום שהאור האלוקי שאינו נתפס, ירד ויתגלה כאן בתוך עולם הטבע, כי שלוש קומות יש בנפש האדם, ואלו הם: **מחשבה שבראש, מידות שבלב, ומעשה שברגלים**, ובהם אנו צריכים להשכיח את אורו האין-סופי של הבורא יתברך.

הקומה הראשונה - היא המחשבה שבראש. מוח האדם ושכלו מוגבלים ומצומצמים לפי גבולות הטבע, האדם אינו יכול להבין איך שייך דבר שאין לו תחילה ואין לו סוף, הוא לא מסוגל להבין מה נקרא שהעולמות בטלים ממש לגבי האין סוף ב"ה, וכאילו לא נברא העולם כלל, כאשר עיניו הגשמיות רואות שהעולם קיים. הוא לא יכול להבין שיש מושג למעלה מהמקום ולמעלה מהזמן, כי מוחו מצומצם באופן שלא יוכל לבקוע את הצמצום של זמן ומקום.

ובכל זאת כאשר מתבונן במושגים אלו, ומעמיק בענייני אלוקות, ומבין אותם בשכלו הגשמי דייקא, ומבאר במוחו המצומצם מהו 'יחודא עילאה' ומהו 'יחודא תתאה', מהו 'מלא כל עלמין' ומהו 'סובב כל עלמין', והאור האלוקי נתפס בשכלו ונאחז בחדרי מוחו האנושי, הרי זה השראת האור האין-סוף כאן בתוך העולם הגשמי.

הקומה האמצעית - היא המידות שבלב, אשר טבעם ומהותם היא לחשוב רק על עצמו ועל תועלתו של האדם, ובכל זאת אם שובר את טבעו וכופה את מידותיו לצאת מעצמו ולחשוב מהשני, לוותר לשני, לסייע לשני, לא לכעוס ולא לנקום, נוטל בזה את המידות הגשמיות ומכשיר אותם להיות משכן להשראת השכינה בתוך חדרי לבו - כלשון ה**חרדים** (פרק לד) 'בתוך לבי משכן אבנה'.

וכמו כן, כשהאדם דואג על פרנסתו וכיוצא ב"ה, והוא מאיר בתוך מידותיו את אור האמונה והבטחון, ומרגיע את נפשו שבדאי הטוב והמטיב - שלא ברא עולמו אלא להטיב - ייטיב עמו ויפתור את בעייתו, ואף שהמידות קשובות לחוקי הטבע, אבל הוא לוקח את אור האמונה שלמעלה מהטבע, ומאיר אותו בלבבו, הרי הוא משכן את האור האלוקי שלמעלה מהטבע, בתוך משכן לבבו, ובכך גורם ליחוד קוב"ה ושכינתיה בדרגה נוספת, שהאור האלוקי האין-סוף יורד לשכון אצלו בחדרי הלב.

הקומה התחתונה - היא איברי הגוף הגשמי, והחושים הגשמיים, שעל ידם עושה האדם את חלק המעשה. וכאשר האדם מקדש את אבריו אשר נוטים מטבעם להתאוות תאוה, ומגביל אותם להשתמש בהם רק לרצון השי"ת, זוכה ליטול את האור האלוקי ולהאירו למטה ממש, בתוך הגשמיות.

שלוש קומות אלו נרמוזות בשלושת חלקי המשכן: המזבח החיצון והעזרה - שכנגד חלק המעשה, זביחת היצר, והקרבת הגוף הגשמי; ההיכל - ששם היו עבודות נעלמות ומזוככות כעבודת הקטורת, הדלקת הנרות, ולחם הפנים והלבונה, הרומזים על עבודת המידות שבחדרי הלב הפנימיים; וקודש הקדשים - שלמעלה מחוקי הטבע (עי' קדושת לוי פר' תרומה). וכמו"כ מבוארות שלוש קומות אלו בשלוש פרשיות יתרו - **משפטים - תרומה.**

בפרשת יתרו מתבטא בתורה, כיצד האור האלוקי שאין בו תפיסה בשכל, התגלה למטה ונתפס בכלי השכל. זהו החידוש של מתן תורה, שהעליונים פרצו את המחיצות וירדו למטה, ואז ניתן הדיבור הראשון 'אנכי ה' אלקיך' שהוא מצות האמונה, לא רק שה' ברא את העולם ומנהיג את העולם - שזה נכלל במצות הידיעה, אלא להאמין בדברים שהשכל שולל אותם ואינם מסתדרים לפי חוקי הטבע, כגון שהעולם אינו קיים כלל במציאות.

בפרשת **משפטים** מתבטא החלק של 'בין אדם לחבירו', ועל ידו לוקחים את המידות הבהמיות שלנו, והופכים אותם למידות מזוככות וטהורות, שנעשים כלי להשראת השכינה בתוכינו.

כעת, בפרשת **תרומה**, נצטוו ישראל לעשות משכן, כדי שאור ה' ישרה במקום העשוי יריעות, עצים, וחומרים גשמיים. כלל ישראל נגשים עתה לעבוד עבודה בחלק המעשה, לקדש את איברי הגוף, שהרי תבנית המשכן וכליו וכל פרטי פרטיו, מכוונת כנגד קומת האדם, חושיו ואבריו, גידיו ועצמותיו. וכאשר האדם מקדש חושיו ואבריו הגשמיים, גורם להשראת השכינה באותו אבר.

פרשה זו שייכת לחודש אדר, כפי הכלל הידוע 'הקריאה מעוררת את הזמן', וכדאיתא **במאור עינים** (פר' תרומה) וז"ל: ק"ט טעם החודש 'אדר' למה נקרא כך, הוא מפני שבחודש זה נרמז **א' ד"ר**, רצה לומר **א'** שהוא אלופו של עולם, **ד"ר** עם התחתונים.

עבודת התפילה

על פי משנת החסידות

פרק יז

מלחמת הגוף עם הנשמה

כתר נהורא

שערים לעבודת הרנפילה מתוך העמקה בספרי חסידות

מאוצרות הגה"צ רבי יחיאל יהושע שיינפלד שליט"א

היחוד שנפעל על ידי תפילתנו (א)

"בתחילה, קודם שנברא העולם, היה הכל אחד. ורצה הקב"ה לברוא מציאות נוספת. הנדמית כלפי חוץ כמציאות בפני עצמה. ורק אז, כאשר יש שתי מציאויות, שייך להגיע אל התכלית - הוא היחוד השלם"

שמאחד את שניהם למציאות אחת.

וכך היה כביכול לגבי הקב"ה, שהפריד ממנו את מציאות הבריאה וכל העולמות להיות למציאות נפרדת כלפי חוץ, וכאילו הפריש מעצמו אור נפרד שיהא שוכן בתחתונים [הנקראת 'שכינה']... ושעשועיו יתברך הוא כאשר השכינה חוזרת אליו ומתאחדת עמו ומתגלה שהכל מציאות אחת.

כלל ישראל נבחר לעשות את היחוד הזה שבעבורו נברא העולם. בני ישראל נקראים 'בנים אתם לה' אלקיכם, ועל פי הארז"ל (ע"ה) שער יא פ"ו) פירושו שאנו בנים של 'קוב"ה ושכינתיה' ועל ידיו הם כביכול מתאחדים.

וכך קבע הקב"ה בעולמו, שאם לא יעשו ישראל את היחוד - אין היחוד הזה יכול להעשות. היחוד הזה תלוי רק בנו - ישראל עם קדושים, והקב"ה כביכול ממתין לכל אחד מישראל שיתעורר לעשות את היחוד הנכסף הלוה, בסוד 'מלך אסור ברהטים' שכביכול הגביל הקב"ה ואסר את עצמו ברהטי המוח של כלל ישראל, וכמו שאמרו חכמים במדרש (שיה"ש"ר ז, א) וזה לשונם: 'מלך אסור ברהטים', זה מלך מלכי המלכים הקב"ה דכתיב ביה (תהלים צג, א) 'ה' מלך גאות לבש'. 'אסור ברהטים', שאסר עצמו בשבועה שהוא משרה שכינתו בתוך ישראל ברהטים של יעקב אבינו.

ועל דרך זה אמרו בתיקוני זוהר (תיקון ו כא): 'מלך אסור ברהטים', שהוא כביכול אסור וקשור ברהיטי המוחין של האדם, כי כפי אשר יטה האדם את מחשבתו ולבו - כך יגדל היחוד השלם או יתמעט חלילה.

ואיתא בתיקוניו (תי' יח לו): לית דורונא חביבא קדם קודשא בריך הוא כדורונא דשכינתא, זכאה איהו אבר דעביד ביה מצוה לקודשא בריך הוא, דביגנה נחית קודשא בריך הוא לשרייתא בכל אבר דיליה, ועל האי בר נש מכריזין לעילא, הבו יקר לדיוקנא דמלכא [אין דורון חביב לפני הקב"ה כמו הדורון של השכינה. אשרי האיבר שעושה בו מצוה לקדשו ברוך הוא, שבגללה יורד הקב"ה לשרות בכל איבר שלו, ועל האיש הזה מכריזים למעלה, תנו כבוד לדמות המלך]. ופירש בבאור הגר"א: רצה לומר, כדורונא דשכינה לאייתאה שכינה לגבי קב"ה.

התפילה יש בה מעלות רבות, אך כאשר מכירים בהן ומדגישים אותן ומכניסים אותם לתוך הידיעה, הרי זה יכול לפעול שינויים אדירים בנפש האדם. כי המתפלל יכול לשים לבו במשך התפילה לשינויים אלו ולהבחין כיצד נפשו מתבררת ומזדככת תוך כדי מהלך התפילה.

כמו כן, האדם יש בו חסרונות רבות ומידות רעות. רוב אנשים משתדלים כל הזמן לברוח מכך ולהכחיש אותם, ולכן אינם מחוברים לעצמם, כל שכן שאינם יכולים להתחבר לזולתם, ואף לא לבוראם. באופן זה, כאשר אינם יודעים את החסרונות ואת הדברים הטעונים תיקון, קשה מאוד לתקן את עצמם ע"י התפילה.

ועל כן כאשר תתגלה מעלת התפילה ורב כוחה לפעול וזיכך בנפש האדם, וגם יגלה האדם בעצמו את החלקים הבלתי מתוקנים שבתוכו, אזי בהמשך הזמן יוכל להגיע לשינויים גדולים בנפשו, והנפש הבהמית והמידות הרעות יזדככו במשך הזמן באופן ניכר.

יריעות רבות נכתבו סביב השאלה הגדולה: למה ברא הקב"ה את העולם? למה נברא האדם?

בספרי המחשבה מצינו טעמים רבים וסיבות שונות, אך בתוך כל הסיבות טמונה הסיבה הגדולה - המאחדת תחתיה את כל שאר הסיבות, וכדלהלן:

בתחילה, קודם שנברא העולם, היה הכל אחד, לא היתה שום מציאות אלא מציאותו יתברך. ורצה הקב"ה לברוא מציאות נוספת, הנדמית כלפי חוץ כמציאות בפני עצמה. ורק אז, כאשר יש שתי מציאויות, שייך להגיע אל התכלית - הוא היחוד השלם, ולגלות שה' אחד ושמו אחד, ומבלעדו אין שום מציאות בעולם כלל.

זהו שעשועיו של הקב"ה, שהכל מתאחד אליו לאחר שנפרד ממנו.

האדם נברא בצלם אלקים, וכך מצינו אצל האדם הראשון שהיה מציאות אחד, והפריד הקב"ה ממנו את חוה אשתו להיות למציאות נפרדת, ואחר כך מחפש האדם אחר אבידתו ושומח בשמחת נישואיו כאשר בונה בית אחד עם אשתו, עד שנולד מהם בן

"האדם יש בו חסרונות רבות ומידות רעות. רוב אנשים משתדלים כל הזמן לברוח מכך ולהכחיש אותם, ולכן אינם מחוברים לעצמם, כל שכן שאינם יכולים להתחבר לזולתם, ואף לא לבוראם. באופן זה, כאשר אינם יודעים את החסרונות ואת הדברים הטעונים תיקון, קשה מאוד לתקן את עצמם ע"י התפילה"

י"ל גליון שבועי בענין דרכי השגה ודביקות עליות ויחודים בדרך הבעש"ט, מאת המשפיע שליט"א
ניתן לקבלו במייל p0504127418@gmail.com

נהורא ישרי בה

סיקור על ספרי חסידות
בעריכת הרב פינחס שפירא שליט"א

שבחי ספר הזכות

"הרבי מפשיסחא הנהיג באהבה. הרבי מקאצק הנהיג ביראה. ואילו אני, אנהיגם בתורה."
כך קרא על עצמו הרה"ק בעל החידושי הרי"ם מגור עם קבלתו את עטרת ההנהגה. ואכן במשך שבע שנות הנהגתו, תחילה בווארשא הבירה ולאחר מכן בעיירה הקטנה גור, השפיע הרי"ם שפע עצום של תורה וחסידות, עד הסתלקותו בכ"ג אדר שנת תרכ"ו.

"שבע שנות השובע" כינו החסידים את אותם השנים.

פוקו חזו בספרי חידושי הרי"ם וליקוטי הרי"ם אשר ליקטו במלאכת מחשבת מעשרות ספרים את רובי תורותיו של הרי"ם זי"ע.

"אין לי ענין אם אתם מחשיבים אותי או לא" קרא פעם אל קהל החסידים, והמשיך **"אבל את זה אדרוש מכם, שתייגעו עצמכם כדיבורים שלי, כי לא באתי אליהם בקלות."**

ראשית דברינו יהיה בספר 'הזכות', אותו כתב כאמור רבינו עצמו. דברי התורה אשר בספר הזכות הנם עמוקים ורחבים, נדרשים לכמה פנים ומתחלקים לכמה ניצוצות, וכל פעם שאתה ממשמש בהם אתה מוצא בהם טעם חדש.

עמקות ורחבות, בשפתם של ראשונים כמלאכים תלמידי הבעש"ט הקדוש והרב המגיד, מתבטא רבינו רבות, מבאר דברי קבלה על דרך העבודה, דורש ומגלה רזין בדברי הזוה"ק והמדרישים, (לימוד המדרש בעיניו היה מן הלימודים היסודיים והנפוצים בהיכלא קדישא דתלמידי הרבי רבי בונים מפשיסחא, ורבים מן ספרי הקודש שכתבו תלמידיו, מבארים בחסידות ובפנימיות את דברי המדרש).

בדבריו מבאר רבינו אין ספור פעמים את גודל מעלת נשמות ישראל, את פנימיותם שאין לה שינוי, את האהבה המוסתרת בלב כל ישראל, ואת הרצון הבורע בלב כל אחד מהם להדבק בה. ובראשית הספר מביאים המדפיסים את לשונו של רבינו עצמו אשר מבאר על איזה ציר ילך ויסובב עניין הספר, וז"ל: "בעזרה"ת, ספר הזכות שעל פי רוב הוא לימוד זכות. וגם שיהי לי לזכות לפני השי"ת שאזכה לשוב בתשובה שלימה בתוך בני"ו וממילא יתעורר תשובה בלב כל הנלווים הרהורי תשובה כראוי שיתקיים כל כנסי שהוא לשם שמים סופה להתקיים."

וזה אחד מדברות קדשו, אשר נכדו הרה"ק בעל ה'שפת אמת', לרוב חשיבות וחביבות הדיבור הזה מזכירו פעמים לרוב בין בתרי ספר השפ"א. **"ופעל בזה לדורי דורות, הגם שיהי באמת מרוחקים, עכ"ז ישרא פנימיות האהבה מהשי"ת לישראל, וממילא יחי גם בלב ישראל כן שהפנימיות ישרא באהבת השי"ת, רק מוסתר, וזה שאמר השי"ת לאברהם אבינו ע"ה אנכי מגן לך, שיש נקודה בלב כל איש מישראל, שהשי"ת הוא מגן שלא יאבד אותה. ומה זה הוא אע"פ שחטא ישראל הוא, ועל זה אנו מברכין השי"ת מגן אברהם"**. (ספר הזכות פרשת תזריע)

הרה"ח ר' אהרן יהושע פרידמן שליט"א
לרגל נישואי בנו החתן היקר
כמר אליעזר אלימלך ני"ו
יה"ר שבוכות הבעש"ט הק' יזכה
לרבות מהם רוב נחת דקדושה וכל טוב סלה

הרה"ח ר' שמעון חיים אוסאיבל שליט"א
לרגל נישואי בנו החתן היקר
כמר שלמה ני"ו
יה"ר שבוכות הבעש"ט הק' יזכה
לרבות מהם רוב נחת דקדושה וכל טוב סלה

הרה"ח ר' בנימין הופסטטר שליט"א
לרגל נישואי בתו תחי
יה"ר שבוכות הבעש"ט הק' יזכה
לרבות מהם רוב נחת דקדושה וכל טוב סלה

הרה"ח ר' בערל גראס שליט"א
לרגל נישואי בנו החתן היקר
כמר יהודה ליב ני"ו
יה"ר שבוכות הבעש"ט הק' יזכה
לרבות מהם רוב נחת דקדושה וכל טוב סלה

הרה"ח ר' שמעון דוד וובר שליט"א
לרגל אירוסיו בתו תחי
יה"ר שבוכות הבעש"ט הק' יזכה
לרוב שמחה ונחת מכל יוצ"ח וכל טוב סלה

הרה"ח ר' חיים זאבל שליט"א
לרגל אירוסיו בתו תחי
יה"ר שבוכות הבעש"ט הק' יזכה
לרוב שמחה ונחת מכל יוצ"ח וכל טוב סלה

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' מנשה זאב בן הרה"ח
ר' מנחם מנדל ז"ל הוס
הונצח ע"י בני המשפחה

הרה"ח ר' מאיר צבי בלייכפלד שליט"א
לרגל נישואי בתו תחי
יה"ר שבוכות הבעש"ט הק' יזכה
לרבות מהם רוב נחת דקדושה וכל טוב סלה

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' יואל בן ציון
בן הרה"ח ר' צבי ז"ל פקש
נלב"ע ט' אדר תש"פ
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' משה אלעזר
בן הרה"ח ר' צבי ז"ל למברגר
נלב"ע ט' אדר
הונצח ע"י בני הרה"ח ר' הערשל למברגר שליט"א

זו חסידות פלאים: 03-30-4444
הכית לכל אברך ובהורו חסידו

היכל המגיד ממעזריטש

הרה"ג ר' יהודה ווינגרטן שליט"א
י"ר מכון יסוד החסידות

משנכנס אדר מרבים בשמחה

והיא כאשר מוחשבה זאת מתפשטת ומתגלית בכל כוחות הנפש, והיא יוצאת לידי גילוי, ואז מתרבה חיות הנפש, שמרוב החיות היא מתנועעת ומתלהטת, מחמת שאינה יכולה להכיל את ריבוי החיות שלא הורגלה אליה, עד שהחיות פורצת חוצה, והיא משפיעה אף על הכוחות החיצוניים של הנפש עד שהיא ניכרת לכל.

וזה היא השמחה של חודש אדר, שעליה נאמר בפסוק 'להיות גלוי לכל העמים להיות עתידים ליום הזה', שנתפרסם בכל העולם כולו איך שיום י"ג באדר מיועד להשמיד ולהרוג ולאבד רח"ל, וכל שונאי ישראל פרסמו את הענין לכל העולם להיות עתידים ליום הזה, כדי שלא ישאר שריד ופליט חלילה, וכשנתהפכו הימים האלו לששון ולשמחה, אזי נתהפך הפרסום והגילוי הגדול הזה לטובת ישראל, שידעו כל העמים איך שגברה יד ישראל על כל העמים, ויש להם אב רחום וחנן העומד להם בעת צרתם, ונתברר למפרע, שכל הפרסום הזה, שנתפרסמה הגזירה בכל העולם, על ידי שונאי ישראל, היה כדי להרבות כבוד שמים וכבוד ישראל, ונהפוך הוא.

וכעין זה צריך להיות בכל שנה ושנה, שידעו כל כוחות הנפש מגילוי כבוד ה' המתגלה בימי הפורים, וגם כוחות הנפש שהם בבחינת 'יצר הרע', והם רודפים את האדם כל ימות השנה ומסיתים אותו לכל דבר שנגד רצון ה', ומקשים עליו בעבודתו, גם הם ישמחו וירננו בשמחת כבוד ה' יתברך, כי נתגלה כבוד ה' ויקרו עליהם.

וכלשון המגיד (דברות המגיד לפורים מאמר ה'): יש שמחה ויש גילה, שמחה בפנים, וגילה הוא לשון גלוי (הוא) לכל העמים (אסתר ח, יג), רוצה לומר שם יש התגלות, כמו צהבו פניו של רבי (חולין ז:), וזה הוי שנתגלה השמחה. וזה פירוש ישמחו השמים ותגל הארץ (תהילים צו, יא), דו"ק, עכ"ל. ויש להשיג על התפשטות השמחה שתהיה אכן רק מתוך התגלותה של הנשמה והארתה שהיא ידיעת ה', על כן ככל שמתרבה השמחה כך יש להרבות בידיעת ה' המוחשית שהיא היראה, וכלשון המגיד (שם): ודע שיש תענוג, ושמחה, וגילה, במקום גילה שם תהא רעדה (ברכות ל:), ר"ל כי לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר (תנב"א פכ"א), אבל אם יתחיל להתגלות את עצמו, שם תהא רעדה, ותהא ביראה גדולה, ק"ל. עכ"ל.

רבים חושבים, כי השמחה נקשרת לריקודים או לתנועות חיצוניות אחרות, ובוודאי לא לכך מתכוונת המשנה במאמרה "מרבים בשמחה". מה היא אכן השמחה, שאלה לא קבעו חכמינו זכרונם לברכה גדרים ברורים?

המגיד מבאר כי 'בשמחה' אותיות 'מחשבה'. וז"ל (דברות המגיד לפורים מאמר ז): בשמחה הוא אותיות מחשב"ה, ושמחה הוא גם כן תענוג, והוא אצל המחשבה, ושמחה בלא מחשבה הוא נקרא הוללות. עכ"ל.

וכשנעניין בדבריו, נראה שהשמחה היא חיבור של התענוג עם המחשבה, דהיינו שיש באדם מקום שהוא עצם החיים והנקרא תענוג, והוא מקום שכולו אלקות, והוא התענוג הפנימי של הנשמה, שהיא החלק אלוך מומל, ומטבעה מתענגת על ה' ועל חיבורה למקור החיים. וכאשר מסירים מעט את המחיצות המסתירות את האור הגדול של הנשמה, אזי מתגלה התענוג הפנימי הזה, והוא שופע ונוזל לחוץ אל המחשבה, כפי שהנשמה רוצה להתפשט ולהשפיע את אורה שיצא מהכח אל הפועל, ובוזה היא יוצאת מגולותה, שלא יהיה עוד התענוג שלה עמום ונסתר מהמחשבה, אלא תהיה הנפש מכרת ומתחברת בו, אזי הגילוי הזה של התענוג שמואיר במחשבותיו של האדם, אשר מכח הארה זאת הם יכולות לעסוק בתענוג הזה ולהתעדן באהבת ה' ויראתו, מביא את האדם לידי שמחה.

נמצא שהמשכת השמחה בפועל היא על ידי מוחשבת ידיעת ה' המביאה חיות ושמחה לכל כוחות הנפש, והיא זאת שצריכה להביא את האדם לשמחה, ומטעם זה מובן ששמחה בלא מחשבה אינה שמחה כלל, והיא הוללות. וככל שמתחזקת המחשבה כך גודלת השמחה, והיא מצמיחה ענפים ועלים רבים, כי המחשבה צריכה להתפשט לכל ענייני האדם, היינו שיהיה מוחש ומורגש אצל האדם איך שהקב"ה מחיה ומהווה אותו, ומשפיע לו תמיד חיותו, ומחשבה זאת עצמה היא צינור המשכת החיות אל האדם המדשנת את נפשו להצמיח מותכה פירות חיים וקיימים, הם מצוות מעשיות הנעשות מתוך תענוג קרבת אלוקים והשמחה בעבודתו.

ויש דרגה גבוהה יותר הנקראת 'גילה'.